

Finansdepartementet
Postboks 8008 – Dep.
0030 OSLO

Dato: 29.09.2021
Vår ref.:
Deres ref.: 21/2550

Høring - IFRS 17 Forsikringskontrakter

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 01.07.21 om høring av høringsnotatet *IFRS-tilpasning av årsregnskapsforskrifter – IFRS 17 Forsikringskontrakter*. Høringsnotatet er utarbeidet av Finanstilsynet.

1. Finans Norges hovedsynspunkter

- Vi er enig i at gjeldende regler for regnskapsføring av forsikringskontrakter inntil videre bør videreføres for livsforsikringsforetakenes selskapsregnskap.
- Vi er enig i at det for selskapsregnskapet til store norske skadeforsikringsforetak bør innføres en plikt til å anvende IFRS, herunder IFRS 17, men med adgang til å fravike IFRS i tilfeller som nevnt i forskriften § 3-12 første ledd.
- Vi er enig i at gjeldende regler for regnskapsføring av forsikringskontrakter bør videreføres for selskapsregnskapet til mellomstore og små skadeforsikringsforetak, men med adgang til å anvende IFRS 17.
- Vi mener at det for regnskapet til filialer av utenlandske skadeforsikringsforetak bør innføres en adgang til å velge mellom å følge reglene som gjelder for hovedkontorets selskapsregnskap eller IFRS 17.
- Vi mener at det snarest mulig bør foretas en vurdering av behovet for tilpasninger i skattereglene for skadeforsikringsforetak i lys av forslagene i høringsnotatet.

2. Bakgrunn

I IFRS har forsikringskontrakter til nå vært regulert gjennom en midlertidig standard (IFRS 4) som har gjort det mulig å anvende nasjonale regnskapsprinsipper med enkelte mindre unntak. Ved innføring av IFRS 17 kan nasjonale regnskapsprinsipper ikke lenger benyttes i konsernregnskap utarbeidet etter IFRS. Det som vurderes i høringsnotatet er hvorvidt reglene for selskapsregnskapet til forsikringsforetak bør tilpasses IFRS 17, og i tilfelle hvordan tilpasningen bør gjennomføres. Forslaget bygger på en forutsetning om at IFRS 17 vil bli godkjent og satt i kraft i EU fra 2023.

3. Livsforsikringsforetak

Finanstilsynets forslag

Finanstilsynet foreslår at gjeldende regler for regnskapsføring av forsikringskontrakter inntil videre videreføres for livsforsikringsforetakenes selskapsregnskap.

Finans Norges vurderinger og standpunkt

Innføring av IFRS 17

Finans Norge støtter Finanstilsynets forslag. Vi er enig i at IFRS 17 er et komplisert regelverk og at det kan være hensiktsmessig å få mer erfaring med standarden før det tas stilling til om den bør anvendes i selskapsregnskapet til livsforsikringsforetak.

Dersom det på et senere tidspunkt skulle bli vurdert som aktuelt å innføre plikt eller adgang til å anvende IFRS 17 i livselskapenes selskapsregnskap, legger vi til grunn at spørsmålet vil bli sendt på ny alminnelig høring. Vi har på denne bakgrunn valgt å ikke kommentere Finanstilsynets vurderinger i punkt 2.7 i høringsnotatet med unntak av nest siste avsnitt i punkt 2.7.5 der tilsynet uttaler:

«På den annen side er IFRS 17 et komplekst regelverk med betydelig skjønnsutøvelse som er spesielt utfordrende for livsforsikringskontrakter. Det kan lede til ulike tolkninger blant foretakene om hvordan standarden skal anvendes på norske livsforsikringsprodukter og om hvilke forutsetninger som legges til grunn for beregningene. For å sikre ensartet praksis, kunne det vært hensiktsmessig med nærmere regulering som innsnevrer skjønnsrommet. Innsnevring av skjønnsrommet for anvendelse av IFRS 17 gjennom forskriftsregulering, er imidlertid krevende å gjøre uten nærmere erfaring. Det er derfor vanskelig å vurdere behovet for eventuelle innsnevring av skjønnsrommet i IFRS 17, før Finanstilsynet har tilsynserfaring knyttet til foretakenes praktiseringer av standarden. Finanstilsynet foreslår derfor at det inntil videre ikke åpnes opp for anvendelse av IFRS 17 i selskapsregnskapet.»

IFRS 17 er som Finanstilsynet bemerker prinsippbasert, hvilket i større grad enn i gjeldende regler involverer foretakenes skjønnsmessige vurderinger. Vi mener at myndighetene ikke bør fastsette regulering som innsnevrer skjønnsrommet for anvendelse av IFRS 17. Spesielt for foretak som inngår i IFRS-rapporterende konsern vil slik regulering være utfordrende. Vi viser til at disse foretakene vil bli pålagt unødig dobbeltrapportering dersom de ikke kan anvende samme skjønnsutøvelse i selskaps- og konsernregnskapet. Dette vil også virke kompliserende for brukere av regnskapet. Vi er innforstått med at Finanstilsynet gjennom tilsyn av enkeltforetak kan peke på forhold som etter tilsynets oppfatning bør forbedres eller endres.

Innføring av IFRS 9 – amortisert kost

Selv om høringsnotatet bare omhandler spørsmålet om IFRS 17 bør innføres i selskapsregnskapet til forsikringsforetak, vil vi benytte anledningen til å minne om at det også er problemstillinger knyttet til innføringen av IFRS 9 i livselskaper fra 01.01.23 som krever en nærmere avklaring.

Som bemerkt ved flere tidligere anledninger, senest i brev av 30.06.21, vurderer vi det som meget positivt at departementet har besluttet å videreføre pensjonsleverandørers adgang til verdivurdering av investeringer av kundemidler i rentepapirer til amortisert kost. Dersom forretningsmodellen tilsier at dagens amortisert kost investeringer skal klassifiseres i «hold to collect»-kategorien, reiser

innføringen av IFRS 9, isolert sett ikke særskilte problemstillinger i forhold til kunderegnskapet. Av selskapsspesifikke årsaker kan imidlertid forretningsmodellen medføre at hele eller deler av dagens amortisert kost investeringer skal klassifiseres i «hold to collect and sell»-kategorien. Investeringer som inngår i denne kategorien, skal måles til virkelig verdi. Dersom dette gjøres gjeldende også for kunderegnskapet, vil det oppstå uheldige effekter både i forhold til kundenes midler og eiers risiko for avkastningsresultatet knyttet til garanterte produkter. Det er svært viktig at egenskapene ved amortisert kost opprettholdes for renteinvesteringer i kollektivporteføljen også etter innføringen av IFRS 9. For å oppnå dette må det foretas endringer i årsregnskapsforskriften og eventuelt forsikringsvirksomhetsloven som bidrar til å bevare dagens fordeling av risiko for avkastningsresultatet knyttet til produkter med garantert avkastning mellom kunder og eier. I tillegg til nevnte brev av 30.06.21 viser vi i denne sammenheng til vårt brev av 24.06.20 samt vårt notat av 09.07.19, se særlig punkt 4 der det redegjøres for flere alternativer for å oppnå den ønskede virkningen.

Finanstilsynet informerte i juni om at det ikke var igangsatt noe arbeid i tilsynet med å vurdere behovet for endringer i årsregnskapsforskriften som følge av innføring av IFRS 9 for livsforsikringsforetak. Da det er viktig at livselskapene gis forutsigbarhet med hensyn til hvilke regler som vil gjelde fra 01.01.23, vil vi anmode om at det i nær tid blir avklart hvordan nevnte problemstilling vil bli fulgt opp av myndighetene.

IFRS 9 tillater at også investeringer i egenkapitalinstrumenter kan klassifiseres i «hold to collect and sell»-kategorien». Tilsvarende som for renteinstrumenter må regnskapsføringen avklares opp mot kundetildelingen.

Forsikringskontrakter i datterforetak som innregnes etter egenkapitalmetoden

I henhold til årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak § 3-7 skal datterforetak, som vurderes etter egenkapitalmetoden, omarbeide sitt regnskap i samsvar med de prinsipper som forsikringsforetakets selskapsregnskap utarbeides etter. Dette bør endres slik at man har anledning til å unnlate å omarbeide forsikringskontrakter i datterforetak vurdert i samsvar med IFRS 17. Dermed unngår man at skadeforsikringsforetak som anvender IFRS 17 på forsikringskontrakter i selskapsregnskapet må omarbeides i tråd med vurderingene i årsregnskapsforskriften for skadeforsikring § 3-5, jf. årsregnskapsforskriften for livsforsikring § 3-3 ved innarbeiding i livsforsikringsforetakets regnskap etter egenkapitalmetoden. En slik omarbeiding virker lite hensiktsmessig da det som utgangspunkt er vurdering av en annen type forsikringskontrakter og forsikringsrisiko som uansett følger andre verdsettingskriterier enn livsforsikringskontrakter etter gjeldende lovgivning. Livsforsikringskontraktene verdsettes med utgangspunkt i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3 (jf. årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak § 3-1 annet ledd), mens skadeforsikringskontrakter verdsettes i tråd med § 3-5 i årsregnskapsforskriften for skadeforsikringsforetak. En slik omarbeiding gir således uansett ingen sammenlignbarhet med livsforsikringskontraktene, og det merarbeid og de merkostnader en eventuell omarbeiding medfører synes dermed lite hensiktsmessig. Dette bør kunne gjennomføres også selv om morforetaket har personforsikringer som ikke er livsforsikring ettersom dette vil være to adskilte grupper av kontrakter. Det er også et spørsmål hvorvidt morforetaket, om det er livsforsikringsforetak som etter forslaget ikke kan anvende IFRS 17 i selskapsregnskapet, men plikter å anvende dette i konsernregnskapet kan benytte IFRS 17 på personforsikringer som ikke er livsforsikring. Det bør åpnes for at disse gis mulighet

til å benytte IFRS 17 på personforsikringer som ikke er livsforsikring selv om de ikke kan benytte IFRS 17 på livsforsikringskontrakter.

4. Skadeforsikringsforetak

Finanstilsynets forslag

Finanstilsynet foreslår at skadeforsikringsforetak som inngår i IFRS-konsern, pålegges å utarbeide selskapsregnskap i samsvar med IFRS, herunder IFRS 17, men med adgang til å fravike IFRS i tilfeller som nevnt i forskriften § 3-12 første ledd. I tillegg foreslår tilsynet at også noterte skadeforsikringsforetak, uten konsern, pålegges å utarbeide selskapsregnskap i samsvar med IFRS, herunder IFRS 17. Skadeforsikringsforetak som inngår i IFRS-konsern og noterte skadeforsikringsforetak, uten konsern, er i årsregnskapsforskriften definert som store foretak. Finanstilsynet foreslår videre at gjeldende regler videreføres for mellomstore og små skadeforsikringsforetak, men med adgang til å anvende IFRS 17. Reglene foreslås gjort gjeldende fra og med regnskapsåret 2023.

Finans Norges vurderinger og standpunkt

Norske skadeforsikringsforetak

Vi er enig i at det for selskapsregnskapet til store norske skadeforsikringsforetak bør innføres en plikt til å anvende IFRS, herunder IFRS 17, men med adgang til å fravike IFRS i tilfeller som nevnt i forskriften § 3-12 første ledd. Vi er også enig i at gjeldende regler for regnskapsføring av forsikringskontrakter bør videreføres for selskapsregnskapet til mellomstore og små skadeforsikringsforetak, men med adgang til å anvende IFRS 17.

Filialer av utenlandske skadeforsikringsforetak

Etter vår oppfatning bør det for regnskapet til filialer av utenlandske skadeforsikringsforetak innføres en adgang til å velge mellom å følge reglene som gjelder for hovedkontorets selskapsregnskap eller IFRS 17. Bakgrunnen for vårt syn er at flere land ikke tillater at IFRS 17 anvendes i selskapsregnskapet. Blant annet gjelder dette Sverige og Danmark. Dersom en filial av for eksempel et svensk skadeforsikringsforetak pålegges å anvende IFRS 17 i sitt regnskap, vil filialregnskapet senere måtte omarbeides til reglene som gjelder for det svenske hovedkontorets selskapsregnskap. Hovedkontorets regnskap vil deretter måtte omarbeides til et IFRS 17-regnskap når det skal utarbeides konsernregnskap for hele gruppen.

Slik vi ser det tilsier en kost-/nytte vurdering at det tillates at regnskapet til filialer av utenlandske skadeforsikringsforetak kan følge reglene som gjelder for hovedkontorets selskapsregnskap. Vi viser til at EU har fastsatt et forsikringsregnskapsdirektiv og at hovedkontorets selskapsregnskap følgelig vil være utarbeidet etter regler som i stor grad er sammenfallende med reglene i årsregnskapsforskriften.

Notekrav om bransjefordelte opplysninger

Finanstilsynet anser opplysninger knyttet til enkeltbransjer for å være viktige for å kunne vurdere forsikringsforetakenes virksomhet, og risikoen knyttet til denne. IFRS 17 har ikke samme krav til bransjeinndeling, hvilket etter tilsynets oppfatning tilsier at notekrav om bransjefordelte opplysninger som ikke dekkes gjennom rapporten om foretakenes solvens og finansielle stilling, fortsatt bør gjelde ved bruk av IFRS 17. Finanstilsynet foreslår derfor at opplysningskravet i § 5-9 første ledd om å gi

bransjefordelte opplysninger om ikke opptjent bruttopremie og erstatningsavsetning, fortsatt skal gjelde skadeforsikringsforetak som anvender IFRS 17.

Ikke opptjent bruttopremie og erstatningsavsetning er begreper som ikke benyttes i IFRS 17. Vi legger til grunn at det er ment at disse begrepene skal erstattes med de relevante begrepene i IFRS 17 for foretak som benytter IFRS 17 i selskapsregnskapet. Dette bør presiseres i forskriften.

Unotert skadeforsikringsforetak som er underkonsern i et IFRS-rapporterende konsern

Etter nåværende § 1-3 i årsregnskapsforskriften skal foretak som ikke anvender adgangen etter regnskapsloven § 3-9 til å utarbeide konsernregnskap etter internasjonale regnskapsstandarter (forordningen), utarbeide konsernregnskap etter bestemmelsene i forskriften. Denne bestemmelsen blir ny § 1-4.

Vi ber om at det klargjøres om et unotert skadeforsikringsforetak som er underkonsern i et IFRS-rapporterende konsern fortsatt vil kunne utarbeide konsernregnskap etter forskriften og i så fall hvilke regler som da vil gjelde. Både skade- og livsforsikringsforetak kan inngå i underkonsernets konsernregnskap.

Forsikringsforetak som inngår i et blandet konsern som følger årsregnskapsforskriften for banker

Etter § 1-4 i årsregnskapsforskriften for banker mv. kan institusjoner som ikke er noterte institusjoner utarbeide konsernregnskap a) i samsvar med IFRS, jf. regnskapsloven § 3-9 fjerde ledd første punktum, eller b) i samsvar med IFRS med mindre annet følger av denne forskrift.

Vi mener at foretak som er underlagt årsregnskapsforskriften for banker mv. og utarbeider konsernregnskap etter forskriften § 1-4 b) bør gis adgang til et unntak fra anvendelse av IFRS 17 i konsernregnskapet når underliggende forsikringsforetak ikke er pålagt å følge IFRS 17 i selskapsregnskapet. Etter vårt syn tilsier en kost-/nytte vurdering at et slikt foretak ikke skal måtte innføre IFRS 17 kun for konsernformål. Vi viser til at foretakene må gjøre store investeringer i kompetanse og IT-systemer for å kunne etterleve kravene i IFRS 17 til innregning og måling. Vi er kjent med at Eika Gruppen og Eika Forsikring vil sende et eget hørings svar der denne problemstillingen utdypes nærmere.

Konsekvenser for skattereglene

Skadeforsikringsforetak gis etter skatteloven § 8-5 skattemessig fradrag for forsikringsforpliktelser beregnet etter årsregnskapsforskriftens bestemmelser. Finansdepartementet uttaler i høringsbrevet at departementet vil vurdere nærmere om det er behov for endringer i skattereglene for skadeforsikringsforetak i lys av forslagene i høringsnotatet. Denne gjennomgangen bør foretas snarest mulig, da det er viktig at skadeselskapene gis forutsigbarhet på skatteområdet. Nedenfor følger noen innspill til departementets vurdering. Vi legger til grunn at saken vil bli sendt på alminnelig høring. Våre merknader er derfor ikke uttømmende.

Det bør i vurderingen legges til grunn en forutsetning om at endringer i regnskapsreglene skal være skattemessig nøytrale. Endrede regnskapsregler skal verken medføre økning eller reduksjon i skattegrunnlaget. Det skal ha samme skattemessige konsekvenser uansett hvilket regnskapsregelverk som følges. Vi viser til at en slik nøytralitetsforutsetning er lagt til grunn i tidligere tilfeller hvor det er foretatt endringer i regnskapsregelverk som har påvirket skattegrunnlaget.

Risikojustering for ikke-finansiell risiko i IFRS 17 bør etter vår oppfatning være en del av de tekniske reservene som det gis skattemessig fradrag for.

Vi legger til grunn at bruk av IFRS 17 i selskapsregnskapet ikke vil få noen betydning for de «gamle» sikkerhetsavsetningene som det er gitt skattemessig fradrag for etter skattereglene som gjaldt frem til og med inntektsåret 2017. Disse avsetningene er ført på «konto for utsatt inntektsføring» og skal inntektsføres lineært over en periode på 10 år (10 prosent hvert inntektsår fra og med inntektsåret 2018).

Videre legger vi til grunn at bruk av IFRS 17 i selskapsregnskapet heller ikke vil få noen betydning for «gamle» avsetninger til naturskadekapital. Også disse avsetningene er det gitt skattemessig fradrag for etter skattereglene som gjaldt frem til og med inntektsåret 2017. «Gamle» avsetninger til naturskadekapital er ført på en egen konto som kommer til beskatning senest ved avvikling av skadeforsikringsvirksomheten.

5. Andre kommentarer

Notekrav om aksjer og andeler i andre foretak

Vi vil avslutningsvis be om at det blir sett nærmere på notekravet om aksjer og andeler i andre foretak som er inntatt i § 5-30 i årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak og § 5-31 i årsregnskapsforskriften for skadeforsikringsforetak. Dette notekravet gjelder både for selskapsregnskapet og konsernregnskapet, herunder konsernregnskap som utarbeides etter IFRS.

Mange forsikringsforetak vurderer det som krevende å utarbeide denne informasjonen og nytteverdien antas å være begrenset. Spesielt vurderes det som lite meningsfullt å gi disse opplysningene i tilknytning til konsernregnskapet. Vi vil på denne bakgrunn foreslå at notekravet om aksjer og andeler i andre foretak utgår. Dersom departementet skulle mene at forsikringsforetakene fortsatt bør gi disse opplysningene, ber vi om at kravet avgrenses til kun å gjelde for selskapsregnskapet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Stefi Kierulf Prytz (sign.)
direktør

Hege Hodnesdal (sign.)
direktør